

Rapport betreffende de jaarrekening 2017

Inhoudsopgave

Verslag van het Bestuur	3
Balans	8
Staat van baten en lasten	9
Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening	10
Toelichting op de balans	11
Toelichting op de staat van baten en lasten	13
Financiering	14
Overige gegevens	15
Bijlage A WNT verantwoording 2017	16
Bijlage B Project Ministerie JenV: Subsidie 2017	18

Verslag van het Bestuur

Inleiding

Voor u ligt de jaarrekening 2017 van Stichting CoMensha, het landelijk Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel.

Mensenhandel in Nederland is een groter probleem dan menig een weet. Het kan bij u om de hoek gebeuren, zonder dat u er weet van heeft. Mensenhandel is een ernstige schending van de mensenrechten en een (zeer) zware vorm van criminaliteit. Het is een probleem dat vele verschijningsvormen kent, zoals misbruik in de prostitutiesector, overige arbeidsuitbuiting, handel in menselijke organen en gedwongen criminaliteit. Er is sprake van dwang met het doel personen uit te buiten. Vaak is er ook sprake van extreme vormen van geweld.

CoMensha is hét landelijke coördinatie- en expertisecentrum dat zich inzet voor (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel. CoMensha geeft inzicht in de aard en omvang van mensenhandel, coördineert de eerste opvang en zorg en geeft trainingen en advies op het gebied van mensenhandel. Tevens signaleert ze knelpunten in het beleid met betrekking tot mensenhandel en zet zo nodig aan tot actie en verandering. CoMensha heeft een unieke positie in de ketenaanpak tegen mensenhandel en heeft daarmee een verbindende rol in de ketensamenwerking. Het slachtofferperspectief staat in al ons handelen centraal.

Dienstverlening

De kerntaken van CoMensha zijn de registratie van (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel, de coördinatie van de eerste opvang, zorg en hulpverlening en het geven van advies en informatie met betrekking tot slachtoffers van mensenhandel. Wij werken daartoe nauw samen met diverse ketenpartners, van opsporings- en vervolgingsdiensten tot opvanginstellingen. Zo werkt CoMensha o.a. samen met de Nationale Politie, de Koninklijke Marechaussee, Inspectie SZW, Opvanginstellingen, Jeugdzorginstellingen en diverse andere partners. Door onze unieke positie zijn we essentiële schakel en linking pin in de ketenaanpak mensenhandel.

De registratie van (mogelijke) slachtoffers gebeurt o.a. ten behoeve van het mandaat van de Nationaal Rapporteur. De Nationale Politie, de Koninklijke Marechaussee en Inspectie SZW hebben de wettelijke plicht om bij CoMensha te melden. Daarnaast zet CoMensha al lange tijd in op een bredere aanmeldingsplicht dan wel aanmeldingsbereidheid.

Ons werkgebied richt zich met name op (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel in Nederland, waaronder ook het Caribisch deel van het Koninkrijk, maar ook internationaal zijn we door middel van diverse samenwerkingsverbanden actief in de aanpak van mensenhandel. Dit heeft vooral ook te maken met het feit dat een deel van de (mogelijke) slachtoffers uit het buitenland afkomstig is.

Slachtoffers in Beeld 2017

Ketenpartners melden gedurende het jaar slachtoffers bij ons, maar na afloop van het jaar worden ook nog slachtoffers gemeld. Wij zijn op dit moment dan ook nog bezig met de verwerking van de registratie van slachtoffers. Onderstaande registratiecijfers betreffen de stand over 2017 zoals bekend per 13 maart 2018, waarbij aangetekend dient te worden dat er nog een controle zal plaatsvinden op dubbeltellingen over de voorlopige tellingen.

In 2017 zijn 1074 (mogelijke) slachtoffers geregistreerd, dat is een lichte stijging ten opzichte van 2016, in welk jaar we 1049 (mogelijke) slachtoffers registreerden. In 2014 werden 1561 (mogelijke) slachtoffers gemeld, in 2015 werden 1321 slachtoffers gemeld en in 2016 is dat aantal verder gedaald naar 1049. Belangrijke reden voor de daling was dat de opsporingsdiensten minder (mogelijke) slachtoffers hebben gemeld vanwege een andere prioritering.

Naar onze overtuiging worden veel (mogelijke) slachtoffers niet gesignaleerd en/of niet gemeld, met als mogelijk gevolg dat ze langer in de uitbuitingssituatie vastzitten. Met de kleine stijging van het aantal gemelde (mogelijke) slachtoffers in 2017, de extra gelden die vanuit het regeerakkoord beschikbaar zijn gesteld om de aanpak mensenhandel te intensiveren en de voorgenomen inspanningen van de opsporingsdiensten om meer slachtoffers te signaleren, hebben we een voorzichtige hoop dat de signalering en melding van het aantal (mogelijke) slachtoffers de komende jaren zal toenemen.

Naast het registreren van (mogelijke) slachtoffers coördineren we ook de eerste opvang en hulp. Wij ontvingen wij in 2017 157 verzoeken tot plaatsing in de opvang. Dit zijn 19 verzoeken minder dan in 2016, toen wij 176 verzoeken om opvang ontvingen. Wij hebben 134 keer een plaatsing in de opvang gerealiseerd. Dat zijn 22 plaatsingen minder t.o.v. de plaatsingen van 2016, toen we 156 keer een cliënt in de opvang hebben kunnen plaatsen.

De meeste plaatsingen, namelijk 91, hebben wij gerealiseerd in de Categoriele Opvang Slachtoffers Mensenhandel. Er is 5 keer een cliënt geplaatst in de maatschappelijke opvang, 13 keer in de vrouwenopvang en 4 keer in de mannenopvang. Tevens hebben wij 6 keer een cliënt geplaatst op een noodbed en 3 keer op een crisis/politiebed. Daarnaast zijn 11 cliënten geplaatst in de opvang voor Grote Groepen en is 1 cliënt geplaatst bij een 'overige instelling'. Een nadere analyse van de plaatsingen zal worden opgenomen in de jaarverantwoording.

Naast het registreren en het coördineren van de eerste zorg en opvang, is het onze taak om (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel een gezicht te geven. Dit doen wij door geanonimiseerd over hen te rapporteren. Wij laten weten hoe oud ze zijn, waar ze vandaan komen, in welke sector de uitbuiting plaatsvond, welke instanties of personen hen hebben aangetroffen en (aan)gemeld, of ze opvang nodig hadden en zo ja, waar ze die opvang hebben gekregen. Vele (mogelijke) slachtoffers zijn bij aanmelding afhankelijk van goede, veilige opvang en specifieke ondersteuning. Alleen wanneer wij hen dit kunnen bieden, kunnen zij op termijn weer een vrij en menswaardig bestaan leiden.

Wij zullen onvoorwaardelijk aandacht blijven vragen voor de belangen van de (mogelijke) slachtoffers en zullen bij het signaleren van knelpunten, gevraagd en ongevraagd voorstellen voor verbeteringen in de aanpak van mensenhandel blijven doen. Daarom is er ook in 2017 wederom veel aandacht geweest voor een goede relatie met de belangrijke ketenpartners. Alleen door op een goede wijze samen te werken met onze ketenpartners, kunnen we succes boeken in de aanpak van mensenhandel.

Financiering

Naast de basissubsidie van € 1.301,425 is in 2017 is door het Ministerie JenV een bedrag van € 58.827 extra subsidie ter beschikking gesteld voor de uitbreiding van de kantoortijden en nog een bedrag ten behoeve van de pilot 24-uurs Meldlijn: € 11.650. Tevens hebben we een bedrag van JenV ter grootte van € 3.417 dat in 2016 niet gebruikt is, in overleg met JenV 'doorgeschoven' naar 2017. Daarnaast hebben we van andere organisaties gelden ontvangen voor aanvullende projecten. Onderstaand is een overzicht opgenomen.

Min. SZW: Arbeidsuitbuiting	79.963
Gem. Enschede: Zorgcoördinatie 2017	69.750
EU - Fundamental Rights Agency	43.200
Open je Ogen voor Mensenhandel	34.640
Commerciële Trainingen	12.675
Konferentie Religieuzen In Nederland PIN	5.144
Stichting Religieuzen in Nederland	4.225
The Hague Insitute for Global Justice	3.440
SAFE! (EU - AMIF)	3.418
Min. JenV: Subsidie 2016	3.417
STEP (EU - AMIF)	2.112

De gelden zijn besteed aan projecten ten behoeve van (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel, dan wel zijn als nog aan dit doel te besteden projectgelden opgenomen op de eindbalans 2017.

Het jaar 2017 hebben we conform goedgekeurde begroting afgesloten met een licht negatief resultaat van € 3.790, dat is onttrokken aan de algemene reserves.

Zorgcoördinatie Enschede

In 2017 heeft CoMensha een subsidie van de gemeente Enschede ontvangen voor activiteiten op het gebied van coördinatie van hulp aan (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel in de regio Twente. Binnen het kader van deze subsidie zijn in de regio Twente door ons de volgende activiteiten uitgevoerd: het coördineren van de hulpverlening aan slachtoffers van mensenhandel; het vervullen van de informatie- en adviesfunctie aan ketenpartners, (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel en het algemene publiek; het opbouwen en onderhouden van de ketensamenwerking; het afstemmen en completeren van het hulpverleningsaanbod; het actief deelnemen aan bestaande overleggen met betrekking tot mensenhandel.

Bereikbaarheid CoMensha: van 24/7 tot uitbreiding kantoortijden met 3 uren.

Bij wijze van pilot was CoMensha van 1 juni 2016 – 1 maart 2017 buiten kantoortijden ook bereikbaar in het geval van noodsituaties. Per 1 maart 2017 is dit omgezet naar een tweede pilotjaar, waarbij CoMensha naast de gewone kantoortijden ook van 08.00 - 09.00 uur en van 17.00 -19.00 bereikbaar was. Deze pilot is per 1 maart 2018 afgerond. Vanwege het geringe gebruik van de ‘noodlijn’ is CoMensha per 1 maart 2018 qua bereikbaarheid weer teruggedaan naar de gewone kantoortijden, van 09.00 – 17.00 uur.

Zorgcoördinatoren – Strategisch Overleg Mensenhandel – Taskforce Mensenhandel

Door de unieke positie als verbindende schakel in de ketenaanpak mensenhandel is CoMensha in staat om knelpunten, tendensen en succesfactoren te signaleren in de uitvoering van het mensenhandel beleid en te zorgen voor agendering en beleidsbeïnvloeding.

Op operationeel niveau heeft CoMensha de leiding in het Zorgcoördinatorenoverleg. Op casusniveau en regionaalniveau wordt in dit overleg het landelijk beleid in de praktijk gerealiseerd en getoetst. Op tactisch en strategisch niveau is CoMensha voorzitter en voert CoMensha het secretariaat van het Strategisch Overleg Mensenhandel (SOM). Het zorgcoördinatorenoverleg is een belangrijke voedingsbron voor het SOM. In het SOM wordt de vertaalslag vanuit en naar de praktijk gemaakt en wordt samen met ketenpartners uit de hulpverlening de aanpak van mensenhandel gevolgd.

CoMensha participeert de landelijke TaskForce Mensenhandel. Hier brengt CoMensha de successen, trends

en knelpunten die zichtbaar zijn in het werkveld ter sprake.

Mobiele fototentoonstelling en bijbehorende fotokrant

We hebben ter gelegenheid van ons 30 jarig bestaan in 2016 samen met Stichting Open Mind een mobiele fototentoonstelling ontwikkeld, met 30 foto's en verhalen van slachtoffers van mensenhandel. De tentoonstelling heeft ook in 2017 veel aandacht getrokken en staat nog steeds volop in de belangstelling. De tentoonstelling heeft ook in 2017 in veel gemeenten gestaan. In elke gemeente oogst de tentoonstelling veel waardering en zet aan tot bewustwording. Iedere gemeente dient beleid rondom mensenhandel te ontwikkelen en zorgcoördinatie in te stellen. De tentoonstelling wordt vanuit deze doelstelling zeer strategisch ingezet.

CoMensha sponsort (deels) leerstoel Conny Rijken - eerste professor Human Trafficking and Globalization

Per 1 januari 2016 heeft Tilburg University professor Conny Rijken benoemd tot hoogleraar Human Trafficking and Globalization. Omdat CoMensha het belangrijk vindt als maatschappelijke organisatie te investeren in wetenschappelijk onderzoek dat de positie van (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel in Nederland bevordert, heeft CoMensha ook in 2017 een deel van de leerstoel van professor Conny Rijken gesponsord. CoMensha hecht er tevens belang aan dat er verbinding is tussen wetenschappelijk onderzoek en de knelpunten en uitdagingen die in het maatschappelijk werkveld worden geconstateerd met betrekking tot de bescherming en ondersteuning van (mogelijke) slachtoffers mensenhandel in Nederland. Bij het International Victimology Institute Tilburg (INTERVICT), dat deel uitmaakt van Tilburg Law School, richt Conny Rijken zich in het bijzonder op uitbuiting en andere schendingen van de mensenrechten in de context van mondiale migratie. In het kader van de leerstoel draagt Conny Rijken o.a. bij aan de kennis over de huidige bescherming van (mogelijke) slachtoffers mensenhandel in Nederland en de uitdagingen die er nog liggen. Daarnaast zal CoMensha probleemstellingen aandragen die studenten, onder begeleiding van Conny Rijken, zullen uitwerken binnen de Human Trafficking Law Clinic. Zo is begin 2017 een start gemaakt met onderzoek naar opvang van (mogelijke) slachtoffers met multiproblematiek. De resultaten hiervan zullen in het voorjaar 2018 bekend zijn. De deelsponsoring van de leerstoel door CoMensha wordt bekostigd vanuit derde geldstromen.

Vooruitblik op 2018 en daarop volgende jaren

De komende jaren zullen we ons onverminderd blijven richten op onze kerntaken. De problemen rondom mensenhandel vragen om extra aandacht, dienstverlening en bewustwordingscampagnes. Het aantal mensen dat kwetsbaar is voor mensenhandel zal naar onze inschatting eerder toe- dan afnemen. Ook willen we als onafhankelijke NGO op kunnen treden naar de overheid en de rest van de samenleving. Om bovenstaande redenen is het belangrijk dat CoMensha haar financiële basis verbreedt en een duurzame organisatie wordt met verschillende inkomstenbronnen. Dat betekent dat we actief op zoek zijn naar aanvullende financieringsbronnen, zodat we een gediversifieerde financieringsbasis gaan bereiken, meer over 'ongeoormerkte' middelen kunnen beschikken en financiële reserves kunnen opbouwen, om eventuele toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

CoMensha ontvangt van JenV ca. 95% van haar basisfinanciering. Dit zal naar verwachting de komende jaren gelijk blijven, terwijl de problematiek rondom mensenhandel om meer inspanningen vraagt. Problematisch is dat het subsidiebedrag al jaren achter elkaar niet geïndexeerd wordt door JenV.

Dank

Mijn dank gaat uit naar de ketenpartners van CoMensha. Als directeur-bestuurder van CoMensha merk ik een grote bereidwilligheid tot het intensiveren van de goede samenwerking in de keten en een grote betrokkenheid van de vele ketenpartners. Dat is een belangrijke voorwaarde om mensenhandel te bestrijden. Zonder een goede samenwerking kunnen wij onze kerntaken niet optimaal uitvoeren en kunnen wij de belangen van de (mogelijke) slachtoffers onvoldoende behartigen. Dank aan een ieder in de keten om hieraan ten volle zijn bijdrage te leveren.

Ook gaat mijn dank uit naar de medewerkers van CoMensha. Zij voeren hun taken dagelijks met grote inzet en betrokkenheid uit. Onze dienstverlening brengt met zich mee dat de medewerkers vaak met een heftige problematiek te maken hebben. Dat vraagt om veerkracht. Van alle medewerkers wordt verder een grote mate van professionaliteit, 'ownership' en flexibiliteit gevraagd. Ook het afgelopen jaar hebben de medewerkers laten zien een grote betrokkenheid bij het werk te hebben. Dank daarvoor!

Drs. Ina H.R. Hut

Directeur-bestuurder CoMensha

Balans

(in Euro)

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
ACTIVA		
Vaste Activa		
Materiele vaste activa	57.956	71.796
Vlottende Activa		
Debiteuren	22.244	5.663
Nog te ontvangen projectgelden	262.349	265.993
Vooruitbetaalde kosten	29.214	42.514
Overige vorderingen & overlopende activa	5.161	6.435
Liquide Middelen	185.778	122.938
Totaal Activa	<u>562.701</u>	<u>515.340</u>
	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
PASSIVA		
Eigen Vermogen		
Algemene Reserve	106.119	109.909
Reserve Justitie Rechtshandhaving	63.278	63.278
Reserve Justitie overig	969	969
Subtotaal Eigen vermogen	<u>170.366</u>	<u>174.156</u>
Langlopende schulden		
Loopbaanbudget	15.715	9.629
Kortlopende schulden		
Crediteuren	47.073	79.386
Belastingen	60.373	73.048
Nog te besteden projectgelden	57.541	35.875
Terug te betalen projectgelden	22.050	22.050
Overige Schulden & overlopende passiva	189.583	121.195
Subtotaal	<u>376.621</u>	<u>331.555</u>
Totaal Passiva	<u>562.701</u>	<u>515.340</u>

Staat van baten en lasten

(in Euro)

Baten & Lasten	<u>Begroting 2017</u>	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
BATEN			
Projectbaten	1.655.798	1.633.885	1.688.433
Overige baten	3.025	9.628	4.647
Totaal baten	<u>1.658.823</u>	<u>1.643.514</u>	<u>1.693.079</u>
LASTEN			
Personeelskosten	1.208.557	1.189.558	1.157.421
Organisatiekosten	195.057	188.851	177.770
Inkoop tbv projecten	235.947	246.367	317.588
Afschrijvingen	20.962	21.424	20.291
Totaal lasten	<u>1.660.523</u>	<u>1.646.201</u>	<u>1.673.070</u>
Bedrijfsresultaat uit normale bedrijfsvoering	-1.700	-2.687	20.009
Buitengewoon resultaat	-1.481	-1.103	-331
Resultaat voor bestemming	-3.181	-3.790	19.678
Dotatie algemene reserve		-3.790	19.678
Resultaat na bestemming		-	-

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemene grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij in de toelichting anders is vermeld. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historisch aanschafwaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van verwachte economische levensduur.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, waar nodig onder aftrek van een voorziening van oninbaarheid. De voorzieningen worden bepaald op grond van individuele beoordelingen van de openstaande vorderingen.

Algemene grondslagen voor de waardering van de resultaatbepaling

De waardering van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten, tenzij in de toelichting anders is vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn berekend op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde. Dit percentage is 20%. Materiële vaste activa hebben geen restwaarde.

Toelichting op de balans

(in Euro)

Verloop Eigen Vermogen	<u>Beginsaldo</u>	<u>Mutaties</u>	<u>Eindsaldo</u>
Reserve Algemeen	109.909	-3.790	106.119
Reserve Justitie Rechtshandhaving	63.278		63.278
Reserve Justitie Overig	969		969
Totaal	<u>174.156</u>	<u>-3.790</u>	<u>170.366</u>

Nog te ontvangen projectgelden	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Min. JenV: Subsidie 2016		239.587
Min. JenV: Pilot 24-uurs Meldlijn		13.981
Safe Future Methodiek inzake Kinderen		12.426
Min. JenV: Subsidie 2017	219.199	
SAFE!	4.187	
STEP	4.224	
Min. JenV: Uitbreiding kantooruren	14.118	
Min. SZW: Arbeidsuitbuiting	20.621	
Totaal	<u>262.349</u>	<u>265.993</u>

Nog te besteden projectgelden	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Min. JenV: Pilot 24-uurs Meldlijn	-	11.650
Stichting religieuzen tegen vrouwenhandel	-	4.225
Mensenhandel in Beeld	2.500	10.000
Solidariteitsbijdrage van de gezamenlijke religieuzen in Nederland via KNR - Projecten in Nederland (PIN)	4.856	10.000
SAFE!	16.316	-
STEP	2.112	-
Min. JenV: Uitbreiding kantooruren	11.766	-
Min. SZW: Arbeidsuitbuiting	19.991	-
Totaal	<u>57.541</u>	<u>35.875</u>

Terug te betalen projectgelden	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Gem. Enschede: Zorgcoördinatie 2016	13.250	13.250
Gem. Enschede: Zorgcoördinatie 2012-2015	8.800	8.800
Totaal	<u>22.050</u>	<u>22.050</u>

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in Euro)

Projectbaten	<u>Begroting 2017</u>	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Min. JenV: Subsidie 2017	1.352.784	1.301.425	-
Min. SZW: Arbeidsuitbuiting	80.000	79.963	-
Gem. Enschede:			
Zorgcoördinatie 2017	69.750	69.750	-
Min. JenV: Uitbreiding kantooruren	58.333	58.827	-
EU Fundamental Rights Agency (FRA)	43.200	43.200	-
Tentoonstelling 'Open je Commerciële Trainingen	10.231	34.640	31.213
Min. JenV: Pilot 24-uurs Solidariteitsbijdrage van de gezamenlijke religieuzen in nederland via KNR - Projecten in Nederland	6.750	12.675	19.189
Stichting religieuzen tegen vrouwenhandel	11.650	11.650	58.254
The Hague Insitute for Global Justice	7.500	5.144	-
SAFE!	4.225	4.225	5.775
Min. JenV: Subsidie 2016 STEP	-	3.440	-
Gem. Enschede:			
Zorgcoördinatie 2016	-	-	69.750
Glossy Mensenhandel 2016	-	-	4.300
Christiaan Borstprij	-	-	3.149
Pluspunt	-	-	1.500
Min. JenV: Subsidie 2015	-	-	35.163
Nationale Postcode Loterij	-	-	16.440
Safe Future Methodiek inzake Kinderen	-	-	33.716
Min. JenV: Safe Return Kwartiermakersfase	-	-	6.021
Santa Martha	-	-	4.320
Totaal	<u>1.655.798</u>	<u>1.633.885</u>	<u>1.688.433</u>

Financiering

Financieringsstructuur

De samenstelling van het in de stichting werkzame vermogen volgens de balans is hierna weergegeven. De afzonderlijke onderdelen zijn in procenten van het totale vermogen weergegeven.

x € 1000

Werkzaam vermogen	<u>31 december 2017</u>		<u>31 december 2016</u>	
		%		%
Vaste activa	58	34%	72	42%
Vlottende activa	505	297%	444	261%
	563	331%	516	304%
Kortlopende schulden	-377	-222%	-332	-195%
Langlopende schulden	-16	-9%	-10	-6%
Werkzaam vermogen	170	100%	174	100%

Liquiditeit

De liquiditeit ultimo 2017 is met € 16.000 toegenomen. De specificatie is als volgt:

x € 1000

Liquiditeit	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Vorderingen	319	321
Liquide middelen	186	123
Kortlopende schulden	-377	-332
Liquiditeit	128	112
Liquiditeit ultimo voorgaand jaar	112	82
Liquiditeitsmutatie	16	30

Overige gegevens

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per ultimo 2017 heeft Stichting CoMensha meerdere langlopende contracten lopen. Dit betreft de huur van een printer en de huur van kantoorruimte. De meerjaren overeenkomst van een deel van onze ICT-omgeving is van een meerjaren overeenkomst overgegaan in een jaarlijkse overeenkomst en is derhalve vervallen uit onderstaande overzicht. Daarentegen is voor BHV hulpmiddelen een langdurend onderhoudscontract afgesloten.

Naast bovengenoemde verplichtingen loopt een bankgarantie ter waarde van € 11.400,69 aan C.V. Stratoz Amersfoort I in verband met de huur van kantoorruimte.

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Periode		
> 1 jaar ; vervalt 2018	46.704	57.182
1 - 5 jaren ; vervalt 2019 - 2022	58.756	107.633
< 5 jaren; vervalt na 2022	-	-
Totaal	<u>105.460</u>	<u>164.815</u>

Gebeurtenissen buiten de balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen buiten de balansdatum

Voorziening dubieuze debiteuren

Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Werkzame personen in de organisatie

Gedurende 2017 zijn er gemiddeld 17,25 personen in dienst geweest (18,17 in 2016). Deze personen vertegenwoordigen 14,87 FTE (15,70 in 2016).

Bijlage A WNT verantwoording 2017

Het bezoldigingsmaximum conform WNT in 2017 voor Stichting CoMensha is € 181.000. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionaris

Naam: Drs. H.R. Hut

Functie: Directeur-Bestuurder

Duur dienstverband 2017: 1 januari – 31 december

Omvang dienstverband: 1 FTE

Toepasselijk algemeen bezoldigingsmaximum: € 181.000

Gewezen topfunctionaris: Nee

(Fictieve) dienstbetrekking: Ja

Beloning: € 105.600

Belastbare onkostenvergoedingen: € 887

Beloningen betaalbaar op termijn: € 11.490¹

Subtotaal: € 117.977

Onverschuldigd betaald bedrag: € 0

Totale bezoldiging: € 117.977

1. De beloning betaalbaar op termijn bestaat exclusief uit pensioen.

Toezichthoudende topfunctionarissen

Alle toezichthoudende topfunctionarissen ontvangen een bezoldiging onder de € 1.700 Euro per kalenderjaar. Conform verantwoordingmodel WNT zal slechts de naam en functie van de toezichthoudende topfunctionarissen worden gemeld.

Naam	L.Diepenhorst MPA
Functie	Voorzitter RvT
Periode toezicht	1 Januari - 31 December

Naam	Drs. E. van Zeggeren
Functie	Lid RvT
Periode toezicht	1 Januari - 31 December

Naam	Mr. M. de Boer
Functie	Lid RvT
Periode toezicht	1 Januari - 4 December

Naam	Drs. J. de Bruin
Functie	Lid RvT
Periode toezicht	1 Januari - 31 December

Bijlage B Project Ministerie JenV: Subsidie 2017

Onderdeel:	Uren Begroot	Uren werkelijk	Verschil	Kosten uren begroot	Kosten uren werkelijk	Verschil	Directe kosten begroot	Directe kosten werkelijk	Verschil	Totaal begroot	Totaal werkelijk	Verschil
Helpdesk	4.894	5.940	1.046	410.888	487.615	76.727	25.000	25.000	-	435.888	512.615	76.727
Rapportage en Analyse	1.757	1.728	-29	153.452	150.562	-2.890	-	-	-	153.452	150.562	-2.890
Regionale Netwerken	1.749	1.738	-11	165.890	158.712	-7.178	-	-	-	165.890	158.712	-7.178
Opleiding, Kennis en Experti:	1.182	1.361	179	108.094	116.513	8.419	26.000	26.000	-	134.094	142.513	8.419
Arbeidsuitbuiting	490	765	275	40.605	63.871	23.266	59.395	45.313	-14.082	100.000	109.184	9.184
CdvhK	90	72	-18	8.850	9.350	500	-	-	-	8.850	9.350	500
Strategie en Beleid	1.750	1.817	67	218.105	221.306	3.201	15.000	15.000	-	233.105	236.306	3.201
Verantwoording	286	453	167	34.304	55.939	21.635	2.000	2.000	-	36.304	57.939	21.635
Tolkendienst	160	149	-11	15.200	13.592	-1.608	70.000	32.724	-37.276	85.200	46.316	-38.884
Totaal	12.358	14.023	1.665	1.155.388	1.277.460	122.072	197.395	146.037	-51.358	1.352.783	1.423.497	70.714

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van de Stichting CoMensha

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de Stichting CoMensha te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft deze jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting CoMensha op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 en wordt voldaan aan de in Nederland geldende Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, hoofdstuk C1 kleine organisaties zonder winststreven (RJK C1).

Verder wordt voldaan aan de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (Wnt).

Tevens zijn we van oordeel dat de door de gemeente Enschede voor de Regiocoördinatie Slachtoffers mensenhandel voor 2017 bij brief van 15 december 2016 beschikbaar gestelde gelden rechtmatig zijn besteed.

De jaarrekening bestaat uit:

4. de balans per 31 december 2017
5. de staat van baten en lasten over 2017 en
6. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting CoMensha zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in de jaarrekening opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarrekening andere informatie die bestaat uit:

- het verslag van het bestuur
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van onze beroepsgroep; deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJK C1 en de Beleidsregels toepassing Wnt. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voorzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissing die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controle werkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijking op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor de financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schatting door het bestuur en de toelichting die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichting in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Haarlem, 26 maart 2018
Reg.nr.: 101297/215/396/817
Ipa-Acon Accountants B.V.

Was getekend: mr. drs. J.C. Olij RA